

Schaduwjuryrapport

Hoogste Woord

2020

Schaduwjury Hoogste Woord 2020

Bertilde van Manen

Anet Hofstede

Anne-Lynn van Beek

Denise de Waal

Gertine Kaashoek

Inhoud

Schaduwjury	4
Recensies	5
Maffe meester Daan speelt bananenslagbal	5
Chaos in de brugklas	7
Waar hoor ik thuis?.....	9
Kamperen in Kenia.....	11
Wereld in een koffer.....	13
Vliegticket naar mijn sponsorzus	15
De geheime schuilplaats	17
Overboord	19
Papa, waar blijf je?.....	21
Nominaties.....	23
Eerste nominatie.....	23
Tweede nominatie	23
Derde nominatie	23

Schaduwjury

De schaduwjury van het Hoogste Woord las en besprak de volgende boeken:

- Maffe meester Daan speelt bananenslagbal van Judith van Helden
- Chaos in de brugklas van Willeke Brouwer
- Waar hoor ik thuis? van Femmie van Santen
- Kamperen in Kenia van Evelien van Dort
- Wereld in een koffer van Lianne Biemond
- Vliegticket naar mijn sponsorzus van Gesa van Delft
- De geheime schuilplaats van Annette van der Plas
- Overboord van Rijk Arends
- Papa waar blijf je? van Willemijn de Weerd

Bij het beoordelen van de boeken en het komen tot de nominaties lette de Schaduwjury op diverse criteria. Onderscheiden werden de inhoud en de vormgeving. Onder inhoud vielen de criteria betreffende het thema, de personages en de verhaallijn. De vormgeving werd opgesplitst in literaire vakkundigheid en uiterlijke vormgeving. In het toekennen van punten aan de boeken wogen de punten van het thema en de personages het zwaarst (4x), daarna de verhaallijn en literaire vakkundigheid (3x) en de lichtste weging werd toegekend aan het aspect uiterlijke vormgeving (1x).

In dit rapport zijn de recensies van de boeken te vinden. Ten slotte worden aan het einde van dit rapport de nominaties bekend gemaakt met een korte toelichting.

Recensies

Maffe meester Daan speelt bananenslagbal

Titel	Maffe meester Daan speelt bananenslagbal
Auteur	Judith van Helden
Uitgeverij	Columbus
ISBN	9789085434061

(Voor)leesboek vol humor en herkenbaarheid

Vanmorgen werd ik wakker doordat er een koe begon te loeien in mijn slaapkamer. Ik schrok me wild en zat meteen rechtop. Ik keek geschrokken om me heen. Waar was die koe? Ik keek zelfs onder mijn bed. Pas toen ik op de kop hing, drong het tot me door dat het mijn wekker was. (...) De zomervakantie was afgelopen. Ik moest aan het werk! Met een grote sprong belandde ik naast mijn bed. Tijd om naar school te gaan. Ik had gisteren mijn schoolspullen al klaargelegd. Een zwarte rugtas, een echte grotemensenagenda, een rode pen en een banaan. Want echte meesters eten bananen.

Zo beschrijft Judith van Helden het begin van de eerste schooldag van meester Daan. Van Helden heeft al heel wat kinderboeken op haar naam staan, maar naast haar schrijverschap heeft ze ook ervaringen als juf opgedaan in het basisonderwijs. Dat zien we terug in haar boek *Maffe meester Daan speelt bananenslagbal*.

Vanuit het perspectief van meester Daan beschrijft Van Helden herkenbare situaties uit het schoolleven. Meester Daan vertelt wat er in zijn groep 5 gebeurt en ook de dilemma's die hij als leerkracht ervaart komen aan de orde. Deze dilemma's staan wat verder van jonge lezers af. Ondanks dat blijft het verhaal wel aansprekend voor kinderen. Er blijven genoeg situaties over die ook voor hen herkenbaar zijn. Maar niet alleen de herkenbaarheid maakt dat kinderen het boek niet zomaar zullen laten liggen. De avonturen van meester Daan en zijn klas, van de spiekles tot het rekenen met patat, zijn daar veel te grappig voor. Door zijn lessen probeert meester Daan alle kinderen uit zijn klas te bereiken. Hij is erg betrokken op zijn klas. Jammer dat meester Daan in zijn onderwijs niet wijst op God of het geloof. Meester Daan is uniek door zijn manier van reageren op wat er in de klas gebeurt. Hij is een meester die zijn uiterste best doet voor de kinderen in zijn klas. Hij maakt school zo leuk mogelijk. Alle kinderen hebben hun eigen karakter en zijn erg verschillend: van kinderen die bijna nooit iets zeggen tot kinderen die altijd voor hun beurt praten. Meester Daan probeert al die kinderen te bereiken en te waarderen. Ook de collega's van meester Daan brengen ieder hun eigen karakter mee. Met name de confrontatie tussen meester Daan en de ib'er brengt humoristische botsinkjes met zich mee. Hoewel achterin het boek vermeld staat dat een aantal gebeurtenissen gebaseerd zijn op de werkelijkheid, komen lang niet alle avonturen van meester Daan realistisch over. Maar het zijn ook juist de overdrijving en de humor die het verhaal goed doen.

De opbouw van *Maffe meester Daan speelt bananenslagbal* maakt het boek heel geschikt als voorleesboek. Veel hoofdstukken zijn korte verhaaltjes over een bepaalde situaties in of buiten de klas. Een mooie aanvulling voor wanneer het boek als voorleesboek gebruikt wordt, zijn de vragen achterin het boek. Deze vragen stimuleren zowel de ontwikkeling van het begrijpend lezen als de

sociaal-emotionele ontwikkeling. De geschiktheid als voorleesboek maakt het verhaal overigens niet minder geschikt om door kinderen zelf gelezen te worden. De losse verhaaltjes hebben wel als gevolg dat het boek geen duidelijke climax kent: het boek is meer een aaneenrijging van gebeurtenissen zonder duidelijke rode draad.

De vlotte en eigentijdse schrijfstijl, het gebruik van humor en de snelle afwisselingen van gebeurtenissen zorgen voor vaart in het verhaal. Dit maakt dat *Maffe meester Daan* je door het schooljaar meeneemt en het je moeilijk maakt om het boek aan de kant te leggen.

De energie die in het verhaal zit, komt prachtig naar voren in de vormgeving van het boek. De tekeningen op de kaft en in het boek bevatten dezelfde energie. Dat de titel niet de hele lading van het boek dekt, heeft te maken met de opbouw van het boek. De titel verwijst slechts naar één van de belevenissen van meester Daan en zijn klas. De titel doet het daarentegen wel goed als het gaat om het stimuleren tot lezen. Want wie wordt er nou niet nieuwsgierig naar wat bananenslagbal precies is?

Maffe meester Daan speelt bananenslagbal is een energiek boek waarin een jonge meester zijn weg zoekt in zijn groep 5. Vanaf bladzijde één waar meester Daan zijn leven als 'echte meester' begint tot aan het eind van zijn eerste schooljaar komt de kracht van het boek naar voren: humor en herkenbaarheid.

Bertilde van Manen

Chaos in de brugklas

Titel	Chaos in de brugklas
Auteur	Willeke Brouwer
Uitgeverij	Kok Boekencentrum
ISBN	9789026622984

Een gezellige chaos

Hoi! Daar ben ik weer! Mijn leven is niet meer wat het was... Ik ben nu een brugklasser. Is dat leuk? Dat weet ik nog niet zo goed. Alles is anders...

Na haar succes met het eerste deel *De verwoestende puppy*, neemt Willeke Brouwer de lezer in dit tweede deel van de serie *Lotte laat maar*, opnieuw mee in het leven van Lotte. Lotte is in de brugklas beland, waar ze zich zonder haar vriendin Tess zal moeten redden. Haar klasgenoten zijn raar, de docenten vreemd en de vakken saai. En als ze dan een keer een leuk scheikundepracticum mag doen, loopt het vervolgens weer helemaal in de soep. Ook klasgenoot Vanessa maakt het haar niet gemakkelijk. Zij en haar clubje modedopjes hebben weinig waardering voor de manier waarop Lotte zich gedraagt en kleedt en ze steken hun afkeer niet onder stoelen of banken. Ook thuis is het niet makkelijk. Vaak draait ze op voor de zorg van haar schattige, maar soms zo vervelende broertje Daan. En dan wil haar moeder ook nog dat ze een nieuwe vader én een halfbroer en -zus in haar leven accepteert. Gelukkig kan ze op school naar de toneelclub, waar ze door in de huid van een ander te kruipen even helemaal zichzelf kan zijn.

Voor veel tienermeiden zal Lotte's problematiek een feest van herkenning zijn. Hoe ga je om met groepsdruk en het heersende schoonheidsideaal op sociale media? Wat moet je denken over de veranderingen in je lichaam tijdens de puberteit? Hoe maak je indruk op de jongen op wie je stiekem verliefd bent? En is het belangrijk wat anderen van je vinden? Ook thema's als het leven in een eenoudergezin en het omgaan met een stiefouder passeren in het boek de revue. Ondanks de grote reikwijdte van de thema's, mist er enige diepgang in het verhaal. Geen enkel thema wordt grondig uitgewerkt, waardoor Willeke Brouwer een prachtige kans laat schieten om tieners tools te bieden om met dergelijke problematiek om te gaan. Ook vanuit christelijk oogpunt is er wat op het boek aan te merken. Als 'über-puber' neemt Lotte een enorm ontevreden houding aan en bestempelt ze alles als 'stom'. Bovendien valt met name in het begin van het boek op dat ze erg veroordelend staat tegenover het uiterlijk van anderen. Ook de prominente plaats die het genieten van popmuziek inneemt in het boek is vanuit bijbels oogpunt dubieus.

De karakters in het boek bruisen van energie. Met name Lotte lijkt van de ene gebeurtenis in de andere te stuiten. Zelf merkt ze dan ook terecht op over haar stille broer en Jorik: 'Ik snap jongens niet. Ik ben nooit stil.' Lotte's flodderige karakter komt des te sterker naar voren door tegenstellingen met de andere karakters in het boek. Zo staat Lotte haaks op het ijdele van 'modefreak' Vanessa door haar motto 'Mijn haar is een hooiberg. Je kunt er niks mee. Dus laat ik het maar zo'. Ook het zelfverzekerde van vriendin Tess die nooit met een mond vol tanden lijkt te staan, doet Lotte's onzekerheid en onhandigheid extra oplichten. Lotte gaat bij Tess op 'reageren-op-rot-opmerkingen-les', maar met weinig resultaat. Als typische brugklaspuber met typische

brugklaspuberproblemen zal het tienermeiden weinig moeite kosten om zich met Lotte te vereenzelvigen. Tegelijk blijft de figuur van Lotte vrij op de oppervlakte en wordt een duidelijke karakterontwikkeling gemist. Daardoor blijf je als lezer het gevoel houden aan de zijlijn te staan in plaats van deel uit te maken van Lottes gevoelsleven en gedachtewereld.

Niet alleen de personages van dit boek zijn zeer energiek, maar ook de verhaallijn zindert van de activiteit. Verrassende en vaak humoristische situaties volgen elkaar in hoog tempo op. Het ene moment vliegt Lotte bijvoorbeeld nog als een kolibrie door het toneellokaal, terwijl ze het andere moment in het bijzijn van haar 'crush' met hond en al uit een struik komt rollen. Onhandigheden zoals deze maken volop deel uit van het verhaal: een wandeling met broertje Daan en hondje Pjotr die bijna eindigt in een gewurgde mevrouw, het inruimen van de vaatwasser dat resulteert in een outfit vol met slasaus, sla en tomatenprut... Niets lijkt in dit boek te gek. Tegelijk is het ook deze opeenstapeling van stuntelige acties die het boek wat onrealistisch en hysterisch maakt. Er gebeurt in het boek zelfs zo veel, dat het verhaal oppervlakkig blijft en je als lezer niet volledig meegezogen wordt in het verhaal.

Het taalgebruik in het boek sluit perfect aan bij de leefwereld van de huidige tieners. Woorden als 'favo', 'swag', 'awkward' en 'hot' komen in het boek veelvuldig voor. Opnieuw geeft Willeke Brouwer blijk van haar vermogen om zich in te leven in haar doelgroep en daar haar schrijfstijl op aan te passen. In het boek domineren spreektaal en korte zinnen. Dit maakt het boek tot een heerlijk vlot verhaal, maar doet wel afbreuk aan het literair gehalte.

Zo chaotisch als Lottes leven, zo gezellig rommelig oogt het boek. De vrolijke kleuren aan de buitenkant en de slordige lijnen en dynamische tekeningen aan de binnenkant, maken dit boek tot een aantrekkelijk graphic novel. Met name beelddenkers en onervaren lezers zullen de geringe hoeveelheid tekst en het grote aantal ondersteunende tekeningen als een verademing ervaren. Tegelijk oogt de bladspiegel door het speelse lettertype, de vele krabbels en de kerstversieringen wel onrustig. Dit zou het geconcentreerd lezen kunnen bemoeilijken. Hoewel de serienaam tijdens het lezen weinig herkenning oproept, sluit de titel van het boek wel erg goed aan bij de verhaallijn. Want chaos in de brugklas? Dat is het in dit boek zeker!

Kortom: een boek met plussen en minnen dat met name geschikt is voor de onervaren lezer, maar dat ook niet misstaat als lekker-leesboek voor iedereen die van een tikkeltje hysterie houdt.

Denise de Waal

Waar hoor ik thuis?

Titel	Waar hoor ik thuis?
Auteur	Femmie van Santen
Uitgeverij	Kok Boekencentrum
ISBN	9789026623059

Meeslepend tot het laatste puzzelstukje

Het is net alsof ik een puzzel ben die niet af is, omdat er stukjes van kwijt zijn. Het is de twaalfjarige Noortje die deze woorden uitspreekt. In *Waar hoor ik thuis?* schrijft Femmie van Santen over Noortjes zoektocht naar haar zoekgeraakte puzzelstukjes. *Waar hoor ik thuis?* is het tweede kinderboek geschreven door Van Santen.

Adoptie is één van de belangrijkste thema's in *Waar hoor ik thuis?* Noortjes adoptie leidt ertoe dat Noortje niet alleen op zoek gaat naar haar roots, maar ook naar wie ze zelf is. Ook de omgang met andere culturen is een groot thema in het boek. Noortjes vriendin Pam is Surinaams. Noortje komt vaak bij Pam. Bij Pam thuis is altijd wat te beleven. Het is er anders dan bij Noortje thuis en juist daarom is Noortje er zo graag. Noortjes adoptieouders houden in de eerste instantie juist wat afstand van de Surinaamse cultuur. Een mooie lijn in het verhaal is de toenadering die uiteindelijk ontstaat tussen de pleegouders van Noortje en de familie van Pam. Naast de thematiek van adoptie en andere culturen spelen ook thema's als vriendschap en verliefdheid een rol. Zo komt het verhaal nog dichter bij de leefwereld van de doelgroep.

Van Santen verweeft de christelijke identiteit op een natuurlijk manier door haar verhaal. Zo beschrijft ze prachtig het vertrouwen in God van Pams granma: "Granma komt naast haar zitten en legt een hand waar nog wat meelresten aan kleven op die van haar. 'Ik bid elke dag voor Noortje, mi goedoe. En ook voor jou. Voor alles en iedereen waar ik me weleens zorgen over maak. Ik leg het in Gods hand en dan ga ik weer verder met waar ik mee bezig was. Dat moet jij ook doen.' Pam veegt over haar ogen en glimlacht. Als je leeft zoals granma is alles eigenlijk super simpel." Een ander voorbeeld is een gesprekje tussen Pam, Pams broer Orlando en Noortje. Het zit Noortje niet lekker dat er steeds gelogen moet worden om hun operatie A(doptie) uit te voeren. Pam zit daar niet mee en ze benoemt direct dat Rachab uit de Bijbel dat ook deed. Voor een goed doel mag het, vindt ze. En Orlando brengt in dat ze door te liegen Noortje redden. Op deze manier komt Van Santen niet met pasklare antwoorden, maar zet ze de lezer aan het denken.

Hoewel de personages uit *Waar hoor ik thuis?* soms wat net wat te scherpzinnig/slim/wijs zijn voor hun leeftijd, zijn ze over het algemeen realistisch en erg levendig beschreven. Noortje is aan het begin van het verhaal duidelijk op zoek naar waar ze thuishoort; naar de erkenning voor wie ze is. Vanuit hier groeit Noortje gedurende het verhaal steeds verder. De karakters in het verhaal worden sterker neergezet door de aanwezigheid van tegenstellingen. Noortje is meestal vrij bedachtzaam terwijl Pam heel vooruitstrevend is en vol met ideeën zit.

Door de onverwachte situaties in *Waar hoor ik thuis?* blijft het verhaal je verrassen. Af en toe wijkt het verhaal wel iets van de realiteit af; sommige acties van Noortje en Pam passen niet echt bij twaalfjarige kinderen. Het laatste hoofdstuk van het verhaal laat een bepaalde ruimte aan de lezer.

Hoewel dit voor kinderen lastig kan zijn, voorkomt dit een clichéachtig einde. Door het verhaal heen loopt de lijn van Noortjes zoektocht naar haar verloren puzzelstukjes. Soms wat meer op de achtergrond en soms wat meer op de voorgrond. Deze puzzel maakt verhaal heel sterk.

Waar hoor ik thuis? is eigentijds geschreven. Het taalgebruik sluit aan bij oudere kinderen. De Surinaamse afkomst van Pam wordt in het taalgebruik speels gebracht door woordjes als *mi goedoe* en *granma*.

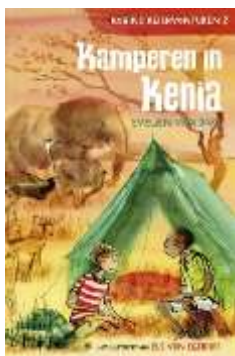
Naast het taalgebruik is ook de uiterlijke vormgeving van het boek gericht op de doelgroep. De titel zegt veel over de zoektocht van Noortje en de foto is een passend bij het beeld dat je van de hoofdpersoon krijgt.

De originele thematiek, de verweving met de christelijke identiteit, de onverwachte wendingen in de sterke verhaallijn en het eigentijdse taalgebruik maken dat het boek je meesleept en niet meer loslaat totdat Noortje de kwijtgeraakte puzzelstukjes heeft gevonden.

Bertilde van Manen

Kamperen in Kenia

Titel	Kamperen in Kenia
Auteur	Evelien van Dort
Uitgeverij	Kok Boekencentrum
ISBN	9789026622878

Karibu Kenya!

Mogen ouders hun kinderen zomaar op reis meenemen, net als een koffer die je achter je aantrekt? Nou, ik vind van niet.

Evelien van Dort debuteerde in 1996 met *Mijn broertje en ik*. *Kamperen in Kenia* is haar 76ste boek en het tweede deel uit de serie Robins Reisavonturen.

Robin en zijn ouders zijn net terug van Aruba, als zijn vader wordt gevraagd om foto's te maken van bedreigde diersoorten in Kenia. Robin wil helemaal niet weg uit Nederland, maar zijn vader heeft de klus al aangenomen. Ze vertrekken naar Kenia. In Kenia maakt Robin kennis met Juma, zijn vrouw Amarisa, hun zoon Daniel en de hond Vita, de waakhond van het grote vakantiehuis waar ze wonen. Daniel en Robin worden al gauw vrienden, maar buiten spelen is voor Daniel geen optie. Hij is een albino en kan dus niet tegen de felle zon. Daniel leert heel hard voor dierenarts, maar dat is een hele dure studie ... Robin en zijn ouders bedenken een plan om Daniel te helpen.

Robin, zijn ouders en surfvriend Paulo gaan op safari om de *big five* te spotten. De jongens merken al snel dat kamperen in het aardedonker best spannend is. Zeker als je 's nachts wilde dieren hoort rondom je tent. En wat moet je doen als je in *the middle of nowhere* een leuke band krijgt? Evelien van Dort neemt haar lezers mee naar het mooie, maar ook gevaarlijke Kenia. Door de ogen van Robin maak je kennis met het land, de bevolking, de lokale taal Swahili en de wilde dieren die zomaar opeens opduiken in en rondom je huis...

Het verhaal speelt zich in stroomversnelling af. Hoofdstuk 1 begint met een boze Robin, die absoluut niet naar Kenia wil. Twee bladzijden verder is Robin om en heeft hij er zin in. Er gebeurt heel veel in het boek, maar weinig wordt daadwerkelijk uitgediept. Robin en zijn ouders besluiten dat Daniël het geld krijgt, als papa de eerste prijs wint met de fotowedstrijd. Deze afspraak wordt gemaakt, vervolgens wordt er niets meer over gezegd. Aan het einde van het boek lees je opeens dat papa het geld heeft gewonnen en dat ze Daniël blij kunnen gaan maken. Als lezer wil je graag weten hoe Daniël reageert. Dit wordt echter buiten beschouwing gelaten. Het hoge schrijftempo biedt weinig ruimte om de spanning op te bouwen, de ontknoping volgt vaak te snel. De *spitting cobra* vormt een uitzondering, hier wordt de spanning uit het niets hoog opgevoerd. Een passage waar veel kinderen hun adem in zullen houden.

Het thema vriendschap speelt een belangrijke rol in dit verhaal. Doordat de vriendschap in een internationale context wordt geplaatst, krijgt het verhaal een extra dimensie. De manier waarop Robin via zijn smartphone contact houdt met zijn Nederlandse vriendin Anne, is herkenbaar voor de lezer. Het verhaal speelt zich af in Kenia, een land waar veruit de meeste lezers nooit zullen komen.

Op deze manier krijgt de lezer toch de kans om kennis te maken met de cultuur en het landschap van Kenia. Het verbreedt hun blikveld. Hierdoor heeft het boek een hoog educatief gehalte. Je leert Swahili, Afrikaanse uitspraken en maakt kennis met historische verhalen. Evelien van Dort bewijst hier dat ze zich flink heeft verdiept in de Keniaanse samenleving. Veel dingen worden uitgelegd en toegelicht tussen haakjes. Verhelderend, soms een beetje *too much*.

Het verhaal is geschreven vanuit ik-perspectief in de verleden tijd. Door de ogen van Robin ontdek je het dagelijkse leven in Kenia. De karakters in het boek blijven wat oppervlakkig, waardoor innerlijke verschillen in karakter lastig te duiden zijn. Het zijn vooral de uiterlijke verschillen die de lezer voorgehouden worden in cultuur, huidskleur en ambitie. Een diepere laag is bij Robin niet te vinden. Het verhaal eindigt aan het einde van hun reis, maar mist een duidelijke karakterontwikkeling. Een waarde als naastenliefde speelt een belangrijke rol in het verhaal, verder bevat *Kamperen in Kenia* geen expliciete koppeling met de christelijke identiteit.

De lay-out van het boek is kleurrijk en passend bij het verhaal. De illustraties in het boek verrijken de inhoud. Een mooie, educatieve toevoeging is de landkaart waarop Kenia is afgebeeld. De titel dekt een groot deel van de inhoud van het boek. Leuk om te zien hoe Evelien van Dort in deze serie speelt met de woordkeuze: **K**amperen in **K**enia, **A**ctie op **A**ruba, **Z**oektocht in **Z**eeland, **R**obins reisavonturen.

Kamperen in Kenia is een vlot leesbaar, avontuurlijk boek bomvol spannende avonturen en voorzien van expressieve illustraties. Het boek heeft een hoog educatief gehalte en verrijkt het wereldbeeld van de jonge lezer. Fijn leesboek voor kinderen vanaf 9 jaar.

Anne-Lynn van Beek

Wereld in een koffer

Titel	Wereld in een koffer
Auteur	Lianne Biemond
Uitgeverij	Den Hertog
ISBN	9789033129810

Niet meer vliegeren. Niet meer alleen naar buiten. Niet meer naar school. Niet meer...

Een kort ratelend geluid klinkt vanuit de richting van de bergen. Naderah blijft gehurkt zitten. Haar schrift ligt opengeslagen op een versleten rode reiskoffer. Haar pen stopt met schrijven. Ze voelt een rilling langs haar ruggengraat omhoogkruipen, tot aan de haartjes in haar nek. Ze wacht af. Het blijft stil. Net als ze haar pen weer tot beweging gedwongen heeft, hoort ze het weer. Ra - ta - ta - ta - ta, ra - ta - ta - ta - ta. ... Hun huis, aan de rand van deze kleine stad, is een plek waar ze zich veilig voelt.

Naderah's leven verandert doordat de taliban in haar land steeds meer invloed heeft. In dit leesboek voor kinderen vanaf 9 jaar schrijft Lianne Biemond over de gevaren in Afghanistan. 'Wereld in een koffer' is het vierde boek dat Biemond schrijft. Al haar boeken gaan over een andere wereld, waar een andere cultuur en natuur zich laat zien.

Het hoofdthema in het boek is de onderdrukking door de taliban in Afghanistan. Door de ogen van Naderah krijg je een indruk van hoe de situatie zich daar ontwikkelt. Overal loeren er gevaren. Die dreiging is actueel in Afghanistan en omliggende landen. Kinderen in Nederland weten waarschijnlijk alleen de basale dingen over dit onderwerp. Biemond houdt het onderwerp redelijk luchtig, waardoor het voor kinderen goed te begrijpen en te volgen is. Op pagina 9 staat de actuele situatie beschreven. Een stukje achtergrondinformatie, ietwat taai, maar het is wel van belang om dit te weten tijdens het lezen van het boek.

Het onderwerp van dit boek is origineel en heeft rijke thema's die wel heftig zijn voor de doelgroep. Zo gaat Naderah's vader onderduiken. Hiervoor moet hij zijn gezin verlaten. Vader vertelt dat hij naar het buitenland gaat, om zijn onderzoek af te maken. Je leest de emotie die Naderah voelt en ziet bij andere personages, zoals bij haar broer Zemar. Die emoties zijn duidelijk beschreven, waardoor je als lezer je goed kan inleven in een personage. Koko Yasir, Naderah's oom, zal voor het gezin zorgen. Maar als hij wordt meegenomen door de taliban, geeft hij Naderah een opdracht. Deze opdracht lees je in het verloop van het verhaal, doordat Naderah samen met haar broer Zemar de opdracht proberen te vervullen.

In het boek komt identiteit niet echt aan de orde. Een keer staat in het boek geschreven dat er tot God gebeden wordt. Tot welke god er gebeden wordt, is niet duidelijk. Als Naderah een brief van vader krijgt, sluit hij af met: 'Ga met God'. In het boek worden waardevolle normen en waarden doorgegeven: anti-geweld, bedachtzaamheid, gehoorzaamheid aan ouders en onderlinge liefde.

Daarnaast zijn er ook 'oude' verhalen die door vader of Koko Yasir verteld worden. In deze verhalen liggen mooie levenslessen, die passend zijn bij de verhaallijn.

Ondanks de cultuurverschillen voel je je als lezer verbonden met Nederah. Je kunt haar gedachtegang volgen. Het leven van Nederah is door haar omstandigheden beperkt in vrijheid. Ook heeft ze een warme familieband. Je ziet de normen en waarden die de opvoeders belangrijk vinden, terug in het gedrag van Nederah: zij onderwerpt zich makkelijker aan gezag, plezier in leren en schrijven. Nederah 'leert' ons ook een hoop: dankbaar zijn dat je mag leren, bescheidenheid, gehoorzaamheid, verstandigheid. Nederah leert de politieke situatie in haar land beter kennen en leert hoe ze hier mee moet om gaat: richt je op wat goed gaat, bedenk dat ieder een stukje van de waarheid heeft, buig mee met de omstandigheden, voel je vrij in je gedachten. Dit leert Nederah door de oude verhalen. Personages in het boek vullen elkaar aan. Zo heb je vader, die erg rustig en bedachtzaam is en Zemar, die impulsief is. Dit zorgt voor botsingen, maar wordt ook altijd uitgepraat en opgelost.

De schrijfstijl is vrij pittig voor een jonge lezer. Er zijn veel lastige woorden in het boek, zoals ontberingen, productie, thermiek en steenformaties. De betekenis van deze woorden is niet nodig om het verhaal te kunnen volgen, maar kan het lezen wel lastiger maken. Achterin het boek staat een woordenlijst. Het zou fijn zijn als er in de tekst een verwijzing staat naar deze woordenlijst, zodat je tijdens het lezen weet dat er een uitleg beschikbaar is. De verhalen (levenslessen) die in het boek verteld worden, zijn ook moeilijk voor de jonge lezers. Die zijn erg abstract en moeilijk om de diepere lading te begrijpen. Wel worden deze verhalen uitgelegd in het gesprek dat de personages, na het horen of vertellen van het verhaal, hebben.

De uiterlijke vormgeving is aantrekkelijk. Het is hip en heeft een mooi kleurgebruik. Het sluit aan bij de inhoud. Je ziet Nederah met een schrift en een pen, dit is haar passie. Het geeft ook aan dat het in een andere cultuur afspeelt door de kleden, gordijnen, kleding en uitzicht door het raam. De titel past bij het verhaal, Nederah's leven zit in een koffer: school. De titel verwijst ook naar het liedje dat Nederah's moeder zong als ze thuis les had: 'En de hele wereld past in onze koffer'. Ook past de titel bij de andere titels die Biemond op haar naam heeft staan, zoals wereld van verschil, wereld aan de overkant en wereld vol gevaar.

Samenvattend: de thematiek, verhaallijn, literaire vakkundigheid en uiterlijke vormgeving zijn positieve kanten aan dit boek. Het moeilijke taalgebruik kan jonge lezers tegenstaan. Dit is een mooi, leerzaam boek, dat vooral aan te raden is voor een wat ervarene, oudere lezer. Die zal zeker genieten van dit boek.

Anet Hofstede

Vliegticket naar mijn sponsorzus

Titel	Vliegticket naar mijn sponsorzus
Auteur	Gesa van Delft
Uitgeverij	Columbus
ISBN	9789085434276

Jeugdig en fris

Natuurlijk! Dit is Odile! Sarah herkent haar meteen: heel kortgeknipt haar, lachende ogen, rode jurk en hé, haar hand...? Was dat bij het skypen ook al? Wit verband om haar rechterhand steekt af tegen haar donkere huid. Voordat Sarah iets kan zeggen, omhelst Odile haar. Haar glimlach is weer net zo breed en stralend als tijdens het skypen.

'Eh...'

'I'm happy you come!'

'Yes I am ook happy! Eh... I'm happy too!'

Sarah heeft in het boek een lange weg te gaan voordat ze weet dat ze haar sponsorzus kon ontmoeten, al verklapt de titel van het boek al dat haar reis door zal gaan. Nu is ze eindelijk bij Odile! Al vaak heeft ze met haar sponsorzus geskypet en tekeningen uitgewisseld.

Vanaf de frisse kaft staart hoofdpersoon Sarah je met haar bruine ogen aan. Links onderin zie je een glimlachende Odile en rechts onderin het bord met de twee landen Rwanda en Holland. De lay-out laat zien dat het in het boek over twee culturen gaat: een thema dat actueel is voor kinderen die opgroeien in een interculturele samenleving. Ook het thema adoptie zal herkenbaar voor hen zijn, zeker als op school of thuis een kind gesponsord wordt. Een real life ontmoeting met een sponsorkind zal echter voor weinig jonge lezers weggelegd zijn.

Het unieke verhaal van Sarahs ontmoeting met haar tweelingzus lijkt haast onrealistisch. Hoe kun je als tiener ooit de barricade en afstand doorbreken van culturen, landen, rijkdom en armoede om een sponsorzus te ontmoeten? Als lezer verbaas je je hierover. Toch kan het: een bezoek brengen aan je sponsorkind. Schrijfster Gesa van Delft is het levende bewijs. Ze is zelf in Rwanda geboren en verhuisde in haar eerste levensjaar met haar ouders terug naar Nederland. De verhalen die haar ouders later over Rwanda vertelden, maakten haar zo nieuwsgierig dat ze jaren later met haar gezin een bezoek bracht aan het land én aan haar sponsorkind. Zelf omschrijft ze het bezoek als een 'speciale ontmoeting' waardoor hun briefcontact persoonlijker werd.

De 'speciale ontmoeting' van de schrijfster met haar sponsorkind heeft vruchten afgeworpen in dit debuut Vliegticket naar haar sponsorzus. Als geen ander weet ze cultuurverschillen op een natuurlijke manier in het boek te verwerken. Zelfs in de karaktertekening, waar Sarah als geëmancipeerde Westerse puber pal tegenover de bescheiden Odile staat. Als Odile plotseling naar het ziekenhuis moet, wordt eveneens duidelijk dat het er in een Rwandees ziekenhuis wel heel anders aan toe gaat dan in Nederland.

Nog sterker was Van Delfts debuut geweest als ze wat meer spanning had verwerkt in de verhaallijn. Als lezer ben je wel benieuwd wanneer Sarah Odile ontmoet, maar dat de ontmoeting zal plaatsvinden, geloof je eigenlijk al vanaf de eerste bladzijde. Toch is in de eerste hoofdstukken frappant genoeg de hoofdvraag óf Sarah überhaupt weg zal gaan. Omdat deze vraag voor de lezer niet meer van belang is, maakt dit de eerste hoofdstukken erg langdradig. Hoewel Sarah op het ene moment heel bijdehand kan zijn voor een groep 8-er, kan ze op het andere moment heel domme acties uitvoeren. Dit maakt haar karakter minder realistisch. Vooral tijdens de zakenreis met haar vader moet je als lezer soms zuchten als ze voor de zoveelste keer is verdwaald of iets is vergeten. Ook worden gebeurtenissen worden gebeurtenissen vaak oppervlakkig beschreven. Deze ingrediënten maken dat je het boek niet in een adem uitleest.

In haar boek verweeft de schrijfster zowel spreek- als schrijftaal. De spreektaal brengt het boek dichterbij de jonge lezer door woorden als 'swipet' en uitroepen als 'Hé Saar!' Op andere momenten rijst echter wel de vraag of spreektaal altijd iets toevoegt. Bijvoorbeeld als Sarah denkt 'Niet janken nu', wat ook netter verwoord kan worden. De integratie van schrijftaal is positief. Zo wordt de woordenschat van de lezer uitgebreid door schrijftaalwoorden als 'quasi' en 'irrigatieproject'. Op een natuurlijke manier zijn begrippen als deze door het boek verweven.

Op prachtige wijze wordt beschreven hoe culturen kunnen verschillen, maar ook kunnen matchen. De tekentalenten van zowel Sarah als Odile en hun gezamenlijke brievenverzameling onderstrepen de band tussen verschillende culturen. Liefde gaat over grenzen heen als Odile en Sarah elkaar gedag zeggen met 'Bye, sister!' Culturen staan in het boek niet tegenover, maar naast elkaar. Dit draagt op een positieve manier bij aan de identiteit. Wederzijds respect en aandacht van de personen in het boek laten naastenliefde zien. Ook het gebed krijgt een mooie plaats in Vliegticket naar mijn sponsorzus.

Van Delfts boek wordt gekend door snel afwisselende hoogte- en dieptepunten, een impulsieve en nieuwsgierige hoofdpersoon, een unieke ontmoeting en een fleurige lay-out. Hoewel het boek niet altijd even meeslepend is, maken deze kenmerken haar debuut tot een jeugdig en fris boek.

Gertine Kaashoek

De geheime schuilplaats

Titel	De geheime schuilplaats
Auteur	Annette van der Plas
Uitgeverij	Buddy Books
ISBN	9789087820442

Het detectivebureau waar elk kind van droomt

Daar stond hij. Hij vulde bijna de hele deuropening en leek opeens veel groter dan ik me herinnerde. 'Wat gebeurt hier?!' Met drie grote stappen was Henk bij ons. Zijn ogen glommen van woede. Hij pakte me beet en kneep in mijn arm. Zijn nagels boorden zich in mijn huid. Au, ik voelde ze gemeen prikken.

Suus heeft samen met haar tweelingbroer Niek een detectivebureau: Sunny Twins. Samen proberen ze er achter te komen waarom een persoon met de schuilnaam 'Pinkel' het zo'n probleem vindt om een modeshow in een schuur te organiseren. Tante Pol vindt een geheim briefje en laat deze zien aan Suus en Niek. Zij gaan op onderzoek uit. Ze willen het naadje van de kous weten: wie is 'Pinkel'? En wat voert hij uit?

In *De geheime schuilplaats* wordt er op een hedendaagse manier teruggedacht aan de oorlogsgeschiedenis van Vuren. Er zijn namelijk vliegtuigen neergestort in de Tweede Wereldoorlog. De gebeurtenissen worden op een mooie manier verweven in de verhaallijn. Ook komen er bepaalde plaatsen in het verhaal voor, die kinderen kunnen herkennen. Denk bijvoorbeeld aan het fort en het vliegeniersmuseum. Het herdenken van de Tweede Wereldoorlog is tijdloos en herkenbaar voor kinderen die op de basisschool zitten.

Het verhaal is geschreven in ik-perspectief. De auteur heeft dit op een hele goede manier uitgewerkt. Door het gebruik van het ik-perspectief kan je goed met Suus, de hoofdpersoon, meeleven. Je weet hoe zij zich voelt en wat zij denkt. Suus en Niek zijn realistische personages. Ze hebben allebei hun eigen karaktereigenschappen en talenten. Het personage Niek is ook sterk beschreven. Je merkt aan zijn doen en laten dat hij anders is dan andere kinderen: hij heeft oog voor details en vermijdt grote groepen zo veel mogelijk. Tegelijk wordt er aan hem geen label gehangen. Ook lees je hoe Suus met Niek omgaat: 'Ik wilde er van alles uitgooien, maar beet op mijn lip. Ik had geen zin in ruzie. Niek was soms net een bommetje dat ineens uit elkaar kon ploffen.'

Suus en Niek maken een persoonlijke ontwikkeling door. Niek accepteert meer wie hij zelf is en doet tegelijkertijd zijn best om voor hem moeilijke situaties aan te gaan. Zo gaat Niek bijvoorbeeld toch mee in de jeep, klimt wel het podium op en helpt zijn moeder uit de nood bij het serveren. Ook Suus leert haar angsten overwinnen en gaat toch mee naar het huis van Pinkels baasje om te observeren. Suus en Niek hebben erg verschillende karakters. Dit komt sterk naar voren in

fragmenten waar Suus zich met Niek vergelijkt. 'Dat deed hij toch maar, mijn stoere broer. Vergeleken met hem was ik een mega watje. Alhoewel, zat ik hier vanavond niet ook een beetje dapper te zijn?' Ondanks de grote verschillen, hebben Suus en Niek elkaar wel nodig. 'Stel je voor dat je hetzelfde was als ik, dat zou toch super onhandig zijn! Jij bent jij, ik ben ik en samen staan we sterk.'

Er zit spanning in het verhaal, waardoor je door wilt blijven lezen. Je wilt erachter komen wat er nu allemaal aan de hand is. Tijdens het lezen borrelen er allerlei vragen bij je op, die vrij vlot in stukjes beantwoord worden. Het taalgebruik is voornamelijk schrijftaal, maar wel eigentijds en vlot. Het leest gemakkelijk, doordat er een goede balans is tussen schrijftaal en goed te volgen taalgebruik. Leuk is ook dat het boek gebaseerd is op feiten, zoals de onthulling van de herinneringsborden, fort Vuren, de theeschenkerij en het Vliegeniersmuseum. Ook interessant dat de informatie achter in het boek in woord en beeld verder wordt uitgewerkt.

Het hebben van een detectivebureau is iets waar kinderen van dromen, maar in het echte leven is het onrealistisch. Sommige gebeurtenissen zullen niet snel in het echte leven gebeuren, in tegenstelling tot de herkenbare karakters en dialogen. Tegelijk maakt het voor kinderen niet heel veel uit dat het verhaal niet zo realistisch is: het is wel spannend en vlot te lezen.

Het boek is niet expliciet verbonden aan de christelijke identiteit. Door de normen en waarden met betrekking tot respect en het omzien naar elkaar impliceert de auteur wel een christelijke achtergrond. Ook door het verhaal over de doopjurk van parachutestof, laat de auteur zien dat ze bekend is met de christelijke traditie van de kinderdoop.

De uiterlijke vormgeving van het boek sluit aan bij de inhoud. De kaft laat iets zien van de spanning in het verhaal. Ook details kloppen met beschrijvingen in de inhoud. Bijvoorbeeld de bloemenslinger om de fiets van Suus. Op de voorkant is de link met de Tweede Wereldoorlog nog niet zo te zien, maar de platen op de achterkant maken dit wel duidelijk. Het is een mooie, volledige weergave van de kern van het boek, zonder teveel weg te geven. Daarnaast is het leeslint die in het boek zit erg handig. Ook is er gekozen voor illustraties in het boek. Het zijn gedetailleerde zwart-wit tekeningen die gemaakt zijn door Irene Berbee. Deze passen bij het verhaal en geven de leerlingen een visuele representatie van het verhaal.

De titel is passend voor het boek. De geheime schuilplaats is de plek waar spannende gebeurtenissen plaatsvinden. Sunny Twins is de naam van het detectivebureau, die door Suus en Niek is bedacht. Het is een samentrekking van hun namen. Wijst deze naam op een eventuele serie?

Kortom is dit een leuk leesboek dat vlot wegleeft. Het is geschikt voor kinderen vanaf ca. 10 jaar.

Anet Hofstede

Overboord

Titel	Overboord
Auteur	Rijk Arends
Uitgeverij	Den Hertog
ISBN	9789033129742

Een traumatische vlucht

'Hands!' roept Harmen.

'Niet!' schreeuwt Samuel. 'Dat was mijn buik.'

Als Harmen iedereen aan de kant duwt en de bal op de penaltystip legt, lijkt het of er iets knapt bij Samuel. Hij loopt naar Harmen en geeft hem een duw. Harmen valt voorover op de grond, wrijft over zijn knie en komt op hem af. 'Vuile asielzoeker,' sist Harmen.

In 2017 debuteerde Rijk Arends met *Onder vuur*, een waargebeurd verhaal (met fictieve personages) over Opheusden tijdens de Tweede Wereldoorlog. Het boek won de Eigenwijsprijs van 2018. In 2019 verscheen zijn tweede jeugdboek *Overboord* met in de hoofdrol de Syrische vluchteling Samuel die, na een vreselijke reis, zijn draai in Nederland probeert te vinden. Wederom een boek met boeiende, actuele thematiek.

Samuel is met zijn ouders vanuit Syrië, over de Middellandse Zee naar Europa gevlucht. Inmiddels woont Samuel alweer een tijdje in Nederland. De traumatische herinneringen aan de bootreis houden hem echter bezig. Hij wil er richting zijn klasgenoten niet te veel over loslaten. Dat wordt lastig als zijn klas een project organiseert met als thema: 'Samuels reis naar Nederland'. Als lezer wil je maar één ding weten: wat is er gebeurd tijdens die heftige bootreis? Stukje bij beetje kom je daarachter door de vlotte dialogen in dit boek en dankzij de flashbacks die Arends op een natuurlijke manier door het verhaal heeft verweven.

Het leven in Nederland is niet makkelijk. Door de ogen van Samuel zie je hoe het is voor een asielzoeker om een nieuwe start te maken in een onbekend land. Je moet onder andere een nieuwe taal leren, een huis zoeken en sociale contacten opbouwen. Ook komen de culturele verschillen tussen Syrië en Nederland in het verhaal naar voren. Daardoor zie je als lezer Nederland niet meer als 'normaal', maar echt als een cultuur. Veiligheid speelt een belangrijke rol in het verhaal. Als lezer ervaar je hoe essentieel veiligheid eigenlijk is. De eventuele komst van een AZC veroorzaakt veel onrust in het dorp. Samuels klasgenootje Harmen laat duidelijk merken wat hij van asielzoekers vindt en dat zorgt voor spannende situaties.

De christelijke identiteit is op een mooie manier door het verhaal verweven. De woorden van de dominee uit Syrië keren vaak terug in Samuels gedachten: "In de moeilijkste omstandigheden is God vaak het dichtst bij." Moeilijkheden in het leven worden ook vanuit dit perspectief besproken, dit is heel vormend. De christelijke plicht om je ouders te gehoorzamen en je vijanden lief te hebben speelt ook een belangrijke rol in dit verhaal.

Samuel is een heel realistisch, levendig personage. Hij heeft zijn goede kanten, maar ook zijn ontwikkelpunten. Zo vindt hij het erg lastig om zijn vijanden te vergeven en lief te hebben. Dit levert bij hem een innerlijke strijd op, wat hem heel puur maakt. Hier heeft Arends goed over nagedacht. Verder is Samuel een typische twaalfjarige: hij houdt van voetbal, wil graag bij de groep horen en vindt contact met meiden spannend en leuk tegelijkertijd. De karakters van de overige personages zijn goed uitgewerkt. Ze staan soms lijnrecht tegenover elkaar als het gaat om cultuurverschillen, karakterverschillen en meningsverschillen over het AZC.

Samuel maakt, gedurende het verhaal, een mooie ontwikkeling door. Hij durft steeds meer te vertellen over zijn verleden en accepteert uiteindelijk hulp van een maatschappelijk werker. Aan het einde van het verhaal overwint Samuel een enorme angst: hij klimt toch in de boot voor een foto. Een hele mooie, goed uitgewerkte ontwikkeling!

De lay-out is sprekend en sluit aan bij de verhaallijn. De titel is kort, krachtig en past ook goed bij het verhaal. Beiden beelden de ontknoping van het verhaal uit. Het boek is bestemd voor kinderen vanaf 9 jaar. De thematiek in dit boek is best heftig, waardoor het verhaal niet geschikt is voor elke negenjarige.

Rijk Arends is met *Overboord* met recht op de tweede plek geëindigd. Je kunt merken dat hij in het onderwijs werkt, doordat zijn personages realistisch en levendig zijn uitgewerkt. Er zullen ongetwijfeld veel jongens en meiden genieten van dit spannende, vormende boek over een heel actueel onderwerp!

Anne-Lynn van Beek

Papa, waar blijf je?

Titel	Papa, waar blijf je?
Auteur	Willemijn de Weerd
Uitgeverij	Columbus
ISBN	9789085434320

Over oorlog en vrede, wanhoop en hoop

Er klinken voetstappen in de kerk. Anna houdt haar adem in. Ze ontdekt de commandant op de galerij. Naast hem staat een politiemann. De commandant doet zijn hand in zijn binnenzak en haalt er een papier uit. 'De mannen tussen de achttien en vijftig jaar zullen worden weggevoerd naar kamp Amersfoort,' zegt hij. Anna hapt naar adem. Weggevoerd, haar vader wordt weggevoerd.

In *Papa, waar blijf je?* neemt Willemijn de Weerd de lezer mee in het leven van de jonge Anna, die tijdens oorlogsjaren samen met haar vader en moeder in het Veluwe Putten woont. Als in de buurt van het dorp een aanslag wordt gepleegd, volgen zware represaillemaatregelen: de mannen van Putten worden opgepakt en weggevoerd en veel huizen worden in brand gestoken. In de angstige tijd die volgt, proberen Anna en haar moeder zich staande te houden en de moed niet te verliezen. Zal Anna haar vader ooit weer terugzien?

De verschrikkingen van de Tweede Wereldoorlog vormen het centrale thema in dit boek. Angst, onzekerheid en verdriet, als lezer beleef je het allemaal met Anna mee. Het maakt je bewust van de zegen van 75 jaar vrijheid en maakt tegelijk zo pijnlijk duidelijk welke prijs er door geallieerde soldaten voor is betaald. Het is geen boek over verzetsmensen, onderduikers of Joden en juist dat maakt dit boek een goede aanvulling op de vele boeken die er rondom dit thema al geschreven zijn. Daarnaast krijgt het boek meer diepgang door het thema 'gebed'. Verschillende keren is te lezen hoe Anna, haar moeder, haar vader of haar buuren vanuit de nood gebeden opzenden tot hun Helper en Beschermers. Niet altijd wordt het gebed (direct) verhoord, maar Anna mag na de gebeden vaak wel de warmte van Gods nabijheid ervaren.

De personages in het boek zijn realistisch en levendig en hun emoties komen natuurlijk en overtuigend over. Op bepaalde plekken in het boek zou de emotie iets verder uitgediept kunnen worden. De mededeling dat hun huis in brand gestoken zal worden, lijkt Anna en haar moeder bijvoorbeeld nauwelijks wat te doen. Ook leiden bepaalde heftige gebeurtenissen op het moment zelf wel tot intense emoties, maar daarmee lijkt de gebeurtenis ook afgedaan. Nergens in het boek is sprake van herbeleving of opeenstapeling van emoties, terwijl dat gezien de heftigheid van de gebeurtenissen in Anna's leven niet onwaarschijnlijk zou zijn.

De hoofdpersoon, Anna, is wat betreft leeftijd lastig te plaatsen. Op sommige momenten lijkt ze

vele jaren jonger dan de doelgroep, terwijl ze op andere momenten eerder een moeder voor haar moeder lijkt te zijn. Dit kan soms wat vervreemdend werken en het inleven vermoeilijken. De verhaallijn kent een aantal onverwachte plotwendingen. Zo komt vader toch ineens tevoorschijn uit zijn schuilplaats en rent hij zijn vrouw en dochter achterna om hen te beschermen. Verder is de sfeer van spanning en dreiging met name in het begin van het verhaal bijna tastbaar aanwezig. In het eerste hoofdstuk zit je als lezer bijna te wiebelen van ongeduld tot de dominee 'amen' zegt en Anna haar vader aan een betere verstopplek kan helpen. Ook de dreiging van een mogelijk fusillade hangt als een donkere onweerswolk boven de eerste hoofdstukken van het boek. Op sommige momenten worden de zintuiglijke waarnemingen bovendien zo gedetailleerd beschreven, dat je als lezer echt volop deel uitmaakt van het verhaal. Daarnaast heeft de schrijfster het verhaal grotendeel gebaseerd op gedegen literatuuronderzoek, wat de verhaallijn naast verrassend en intens ook realistisch maakt.

Het boek leest gemakkelijk, zonder dat vaak teruggevallen wordt op spreektaal. Mogelijk onbekende woorden worden uitgelegd in een begrippenlijst achterin het boek. Dat maakt het boek bijvoorbeeld ook leesbaar voor kinderen die niet vertrouwd zijn met de christelijke eredienst en de terminologie die daarmee samenhangt. Helaas wordt er voor of tijdens het verhaal niet naar deze lijst verwezen, waardoor veel lezers de lijst pas zullen ontdekken als het boek eenmaal uitgelezen is. Het principe 'show, don't tell' wordt in het boek geregeld toegepast. Zo staat er over de dominee dat het lijkt 'of zijn toga te zwaar is geworden om te dragen.' Ook zijn het de handen van moeder die haar gespannenheid en angst verraden als er in het boek herhaaldelijk wordt beschreven dat ze met haar handen over haar rok wrijft.

De voorkant van het boek oogt aantrekkelijk. De donkere kleuren en de vastberaden maar ontstelde blik van het meisje geven het boek de gespannen uitstraling die de verhaallijn kenmerkt. De toepasselijke zwart-witfoto en de titel maken bovendien meteen duidelijk waar het boek over gaat. In de uitroep 'Papa, waar blijf je?' resoneert bovendien het verdriet en de onzekerheid die Anna ervaart vanaf het moment dat haar vader vastgezet wordt.

Al met al is 'Papa, waar blijf je' een krachtig en indrukwekkend verhaal over een onbekend stukje geschiedenis uit de Tweede Wereldoorlog dat vele kinderen en volwassenen zal weten te boeien en te raken.

Denise de Waal

Nominaties

Eerste nominatie

De Schaduwjury nomineerde het boek *Waar hoor ik thuis?* als winnaar van de Hoogste Wordprijs van de Schaduwjury. Felicitaties gaan naar Femmie van Santen, die dit boek schreef.

Voor dit boek werden de meeste punten toegekend aan de thematiek: het thema adoptie is actueel, passend bij de leefwereld en vooral op een prachtige manier verbonden aan de christelijke identiteit. De schrijfster gaat levensvragen niet uit de weg. De personages zijn levendig en hoofdpersoon Noortje maakt duidelijk een ontwikkeling door in het terugkeren naar haar *roots*. Ten laatste is de literaire vakkundigheid van de schrijver een groot pluspunt. Het principe van *show, don't tell* verwerkt de schrijver op vakkundige wijze in het verhaal. Van Santen weet de lezer zo mee te slepen in de verhaallijn dat je *Waar hoor ik thuis?* in één adem uitleest.

Tweede nominatie

Op de tweede plek kwam *Overboord* van Rijk Arends. Sterk is in zijn boek de ontwikkeling die hoofdpersoon Samuel meemaakt in het verwerken van zijn trauma als bootvluchteling. Mooi is hoe op een impliciete manier de identiteit door het verhaal is verweven. Ook normen en waarden komen prachtig in het boek naar voren, vooral in de gestalte van Samuels vader, die laat zien wat naastenliefde betekent. De karakters zijn in het boek heel realistisch beschreven en dit maakt dat je je als lezer goed kunt identificeren met de personages.

Derde nominatie

Het boek *Wereld in een koffer* eindigde op de derde plaats. Literair gezien is het boek echt een hoogstandje door de verhalen die schrijfster Lianne Biemond in het boek verwerkt. Elk verhaal heeft een moraal en culturele achtergrond. Sterk is ook de spanning die tot aan het einde van het boek de aandacht van de lezer vasthoudt.

